

Toterfoutroute

Afstand: 15,5 km

Omgeving: Veldhoven, Zandoerle en Knegsel

Startpunt Kinderboerderij De Hazenwinkel, de Twijnder 40 Veldhoven

Wandelknooppunten:

36-37-30-25-22-21-18-19-50-23-24-28-27-26-36

Toterfout is de naam van een gebied waar nog grafheuvels te vinden zijn. Deze duizenden jaren oude begraafplaatsen zijn als heuvels in het landschap te herkennen. De heuvels waren omringd door een enkele of dubbele paalkrans, een greppel of een ringwal. De doden werden of onder de heuvel (centraal) of in de randzone begraven. In de loop van de Midden-Bronstijd cremeerde men steeds vaker de overledene, waarna de resten in een urn of kuiltje werden begraven. Maar ook onverbrande lichamen kregen hun laatste rustplaats in de heuvel. De opvatting is dat slechts 15% van de bevolking begraven werd in een grafheuvel. Onderzoek heeft aangetoond dat leeftijd en sekse geen rol speelden bij een centrale begraafing in een heuvel. In de periode 1848-1951 zijn deze heuvels wetenschappelijk onderzocht door het Biologisch Archeologisch Instituut van de Universiteit van Groningen.

Van de in totaal 44 onderzochte heuvels zijn er 14 gerestaureerd. Bijzonder is dat niet alleen de heuvels, maar een aaneengesloten gebied van 34 hectares wettelijk is beschermd. Het gaat hier om een echt archeologisch reservaat.

Bij Halmijl en Toterfout zijn enkele bronzen platen geplaatst met meer informatie over deze fascinerende graven.

Start* vanaf knooppunt 36, de parkeerplaats bij kinderboerderij De Hazenwinkel op de hoek Sondervick/Heerbaan te Veldhoven.

U steekt de Heerbaan over en gaat rechtsaf, richting knooppunt 30.

Vanaf hier kunt u de markeringen van de route volgen.

Aan het Hoogeind, na knooppunt 25, loopt u langs enkele boerderijen met 3 of 5 linden. Vroeger werden deze linden geplant ter bescherming tegen rampen en onheil, zoals bliksem, brand en epidemieën.

Na zo'n 4 km passeert u de korenmolen Sint Jan.

De Sint Jan is een windmolen van het type stellingmolen en werd tussen 1987 en 1991 gebouwd. Hierbij werden onderdelen gebruikt van enige oude gesloopte molens. Het jaartal, 1987, is op de molen te lezen.

In de molen bevindt zich een open bakkerij waar overdag gebakken wordt, een winkel waar het vers gebakken brood en banket te koop is en te nuttigen in de eeterij.

Zie: <http://www.oersemolenbakker.nl/>

Iets verderop, tussen knooppunt 22 en 21, ligt het Papegaaienpark Veldhoven. Deze bijzondere opvang dierentuin is een bezoek meer dan waard.

Zie: <http://www.papegaaienpark.nl/>

Via de gemeentebossen van Vessem komt u uit bij het eerder beschreven gebied Toterfout/Halfmijl, waar u de grafheuvels kunt bezoeken, tussen knooppunt 50 en 23.

Op weg naar Zandoerle, via knooppunt 24, passeert u o.a. 't Geitenboerke waar jaarlijks in de lente geitenkijkdagen georganiseerd worden. Er is ook een kaaswinkel. Voor meer informatie zie: <http://www.geitenboerke.nl/>

Aan de Zandoerleseweg 78 vindt u De Dwaaltuin, een prachtig aangelegde tuin die is opengesteld voor bezoekers. Voor meer informatie zie: <http://www.dwaaltuin.com/>

Even verder komt u in het gehucht Zandoerle, een beschermd dorpsgezicht met een oeroud marktveld, waarover heel veel te vertellen is. Het oorspronkelijke karakter en de bijzondere historische kenmerken zijn er bewaard gebleven.

Hoewel nu een 'onbetekenend' gehucht, is het ooit een belangrijke plaats geweest, door de ligging aan de handelsweg, die o.a. naar de Woensele Markt in Eindhoven voerde.

Zandoerle had ook zeven zogenoemde vrije jaarmarkten die op dit marktveld werden gehouden.

Het was tevens een bestuurscentrum, er was een 'dingbanc' waar recht gesproken werd over Zand- en Kerkoerle, Zonderwijk, Veldhoven, Meerveldhoven, Zeelst, Blaarthem, Vessem, Wintelre en Knegsel. De Vrijheid Zandoerle had een zgn. 'Schepenzegel'. Het oudst bekende zegel dateert van 1355.

Centraal op het groene pleintje staat de wit geschilderde en deels bepleisterde bakstenen buurtkapel 'Onze Lieve Vrouw van 't Zand', in 1807 gebouwd op de plek waar in dat jaar de schuurkerk werd afgebroken. Voordien stond hier al een kapel die in 1648 werd gesloten en op haar beurt een Romaans kerkje verving. De kerk is een officieel beschermd rijksmonument.

Ook het 'Kanon van Zandoerle' zal u niet ontgaan zijn: bij de militaire gevechten in september 1944, toen dit deel van Nederland werd bevrijd, bleef in het nabijgelegen Wintelre dit kanon achter. Tijdens de bevrijdingsfeesten is het kanon, na ontbinding van de feestoptocht, op het marktveld achtergelaten, waar het sedertdien is blijven staan.

Sint Jan is de patroonheilige van Oerle. In de Middeleeuwen was Oerle een bedevaartsoord. Rond 24 juni (geboortedag van Sint Jan) vindt jaarlijks de traditionele inzegening van de zgn. 'Sint Janstrossen' plaats. U ziet ze aan vele deuren hangen. De Sint Janstrossen mogen allerlei kruiden en bloemen bevatten, maar drie soorten behoren er zeker in te zitten: bladeren van de notenboom, Sint Janskruid en blauwe korenbloemen of witte margrietten.

Via Zittard, knooppunt 27, komt u weer bij de kinderboerderij, het begin en eindpunt van deze routebeschrijving.

* starten is ook goed mogelijk vanaf het Papegaaienpark, gelegen tussen knooppunt 21 en 22